

BÖLÜM 80

NON-ALKOLİK YAĞLI KARACİĞER HASTALIĞI

Yavuz ÇAĞIR ¹

Batuhan BAŞPINAR ²

Sabite KAÇAR ³

GİRİŞ

Non-alkolik yağlı karaciğer hastalığı (NAYKH) klinikte en sık karşılaşılan karaciğer bozukluklarından biridir. NAYKH tanısı; alkol tüketimi, uzun süreli steatojenik ilaç kullanımı, hereditör hastalıklar gibi sekonder sebeplerin yokluğunda hepatik steatozun radyografik veya histolojik olarak gösterilmesi ile konur (Tablo 1). Prevelans popülasyona göre değişmekle birlikte %11.5 ile %46 arasındadır. NAYKH'nın diyabet, obezite, dislipidemi, obstrüktif uyku apnesi ile yakın birlikteliği mevcuttur. NAYKH en sık 40-60 yaşlar arası görülse de, genç yaşlarda obezite görülme sıklığının artması nedeniyle gelecekte bu durumun değişebileceği tahmin edilmektedir. Normal kiloya sahip bireylerde de %7 oranında NAYKH bildirilmektedir.

Tablo 1. Sekonder hepatik steatoz sebepleri

Makroveziküler steatoz:

- Aşırı alkol tüketimi
- Hepatit C (genotip 3)
- Wilson hastalığı
- Lipodistrofi
- Açlık
- Parenteral beslenme
- Abetalipoproteinemi
- İlaçlar (kortikosteroid, metotraksat, tamoksifen, amiadaron vb)

Mikroveziküler steatoz:

- Gebeliğin yağlı karaciğeri
- İlaçlar (valproat, antiretroviral ilaçlar)
- HELLP sendromu
- Yenidoğan metabolizma hastalıkları (Lesitin kolesterol açıltransferaz eksikliği, kolesterol ester depo hastalığı, Wolman hastalığı)

NAYKH bir şemsiye tanım olmakla beraber, non-alkolik yağlı karaciğer (NAYK) ve non-alkolik steatohepatit (NASH) olarak 2 gruba

¹ Uzm. Dr., Ankara Şehir Hastanesi Gastroenteroloji Kliniği, yvzcgr@hotmail.com

² Uzm. Dr., Ankara Şehir Hastanesi Gastroenteroloji Kliniği, batuhanbaspinar@gmail.com

³ Prof. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ankara Şehir Hastanesi Gastroenteroloji Kliniği, sabkacar@yahoo.com

KAYNAKLAR

1. Chalasani N, Younossi Z, Lavine JE, et al. The diagnosis and management of nonalcoholic fatty liver disease: Practice guidance from the American Association for the Study of Liver Diseases. *Hepatology*. 2018 Jan;67(1):328-357. doi: 10.1002/hep.29367. Epub 2017 Sep 29. PMID: 28714183
2. Feldman M, Lawrance FS, Lawrance BJ, Chung RT, Rubin DT, Wilcox CM, editors. *Sleisenger and Fordtran's Gastrointestinal and Liver Disease*. Philadelphia: Elsevier; 2021
3. EASL-EASD-EASO Clinical Practice Guidelines for the management of non-alcoholic fatty liver disease. European Association for the Study of the Liver (EASL); European Association for the Study of Diabetes (EASD); European Association for the Study of Obesity (EASO). *J Hepatol*. 2016 Jun;64(6):1388-402. doi: 10.1016/j.jhep.2015.11.004. Epub 2016 Apr 7. PMID: 27062661
4. Leoni S, Tovoli F, Napoli L, Serio I, Ferri S, Bolondi L. Current guidelines for the management of non-alcoholic fatty liver disease: systematic review with comparative analysis. *World J Gastroenterol*. 2018 Aug 14; 24(30): 3361-3373. Published online 2018 Aug 14. doi: 10.3748/wjg.v24.i30.3361
5. Tokushige K, Ikejima K, Ono M, Eguchi Y, Kamada Y, Itoh Y, Akuta N, Yoneda M, Iwasa M, Yoneda M, Otsuka M, Tamaki N, Kogiso T, Miwa H, Chayama K, Enomoto N, Shimosegawa T, Takehara T, Koike K. Evidence-based clinical practice guidelines for non-alcoholic fatty liver disease/nonalcoholic steatohepatitis 2020. *Gastroenterol*. 2021 Nov;56(11):951-963. doi: 10.1007/s00535-021-01796-x. Epub 2021 Sep 17. PMID: 34533632
6. Kowdley KV, Belt P, Wilson LA, et al. Serum ferritin is an independent predictor of histologic severity and advanced fibrosis in patients with nonalcoholic fatty liver disease. *Hepatology* 2012; 55:77.
7. Ando Y, Jou JH. Nonalcoholic Fatty Liver Disease and Recent Guideline Updates. *Clin Liver Dis (Hoboken)*. 2021 Feb 1;17(1):23-28. doi: 10.1002/cld.1045. eCollection 2021 Jan. PMID: 33552482
8. Monelli F, Venturelli F, Bonilauri L et al. Systematic review of existing guidelines for NAFLD assessment *Hepatoma Res* 2021;7:25 DOI: 10.20517/2394-5079.2021.03
9. Non-alcoholic fatty liver disease (NAFLD): assessment and management NICE guideline Published: 6 July 2016 www.nice.org.uk/guidance/ng49
10. Vincent Wai-Sun Wong 1 2, Wah-Kheong Chan 3, Shiv Chitturi et al. Asia-Pacific Working Party on Non-alcoholic Fatty Liver Disease guidelines 2017-Part 1: Definition, risk factors and assessment. *J Gastroenterol Hepatol* 2018 Jan;33(1):70-85. doi: 10.1111/jgh.13857.
11. Non-alcoholic fatty liver disease in adults 2021: A clinical practice guideline of the Italian Association for the Study of the Liver (AISF), the Italian Society of Diabetology (SID) and the Italian Society of Obesity (SIO). *Eat Weight Disord* 2022 Jun;27(5):1603-1619. doi: 10.1007/s40519-021-01287-1. Epub 2021 Dec 16.
12. Loomba R, Lim JK, Patton H, El-Serag HB. AGA Clinical Practice Update on Screening and Surveillance for Hepatocellular Carcinoma in Patients With Nonalcoholic Fatty Liver Disease: Expert Review. *Gastroenterology*. 2020 May;158(6):1822-1830. doi: 10.1053/j.gastro.2019.12.053. Epub 2020 Jan 30. PMID: 32006545
13. Younossi ZM, Corey KE, Lim JK. AGA Clinical Practice Update on Lifestyle Modification Using Diet and Exercise to Achieve Weight Loss in the Management of Nonalcoholic Fatty Liver Disease: Expert Review. *Gastroenterology*. 2021 Feb;160(3):912-918. doi: 10.1053/j.gastro.2020.11.051. Epub 2020 Dec 9. PMID: 33307021
14. Hirano I, Kahrilas PJ. Dysphagia. Kasper LD, Fauci AS, Hauser SL, Longo DL, Jameson JL, Loscalzo J, editors. *Harrison's Principles of Internal Medicine*. New York: Mc Graw Hill Education; 2018.
15. Sanyal AJ, Chalasani N, Kowdley KV, et al. Pioglitazone, vitamin E, or placebo for nonalcoholic steatohepatitis. *N Engl J Med* 2010; 362:1675.
16. Neuschwander-Tetri BA, Loomba R, Sanyal A, et al. Farnesoid X nuclear receptor ligand obetocholic acid for non-cirrhotic, nonalcoholic steatohepatitis (FLINT): a multicenter, randomized, placebo controlled trial. *Lancet* 2015;385:956-65